

[Finansministeren.]

Lad mig til slut understrege, at der er tale om overslag, delvis baseret på skøn. De tjener til orientering. Det er først, når vi når frem til behandlingen af finanslovsforslaget, at folketinget vedtager bestemte bevillinger — og da kun for ét år. 3 års overslagene vil imidlertid være udgangspunkt for styrelsernes udarbejdelse af det følgende års finanslovsforslag, og sammen med dette kan vi da forelægge et nyt 3 års overslag, der er rykket et år frem og revideret i lyset af de vedtagelser, der træffes i indeværende folketingsår.

Det er mit håb, at jeg med denne redegørelse har givet folketinget et nyttigt materiale til belysning af udviklingen i statens udgifter i de nærmeste tre år.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om revision af den kommunale inddeling.

(Lovforslaget (nr. 36) findes i tillæg A. sp. 541, fremsættelsen i tidenden sp. 317).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 2 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om kommunernes styrelse.

(Lovforslaget (nr. 37) findes i tillæg A. sp. 593, fremsættelsen i tidenden sp. 317).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Ove Hansen: For de to lovforslags vedkommende, som vi nu skal tage stilling til, gælder, at der er tale om genfremsættelser. Umiddelbart inden folketinget sluttede arbejdet sidste folketingsår, var lovforslagene genstand for en førstebehandling, og når det lykkedes dengang, kun få dage efter at kommunallovskommissionen havde afgivet betænkning, skyldtes det, at indenrigsministeren meget omgående havde de to lovforslag færdige, således at en førstebehandling kunne finde sted.

Hensigten med at fremsætte disse lovforslag, umiddelbart før folketinget sluttede arbejdet, var, at disse meget vidtrækkende lovforslag kunne blive genstand for drøf-

telse bl. a. i kommunale kredse, hvor forslagene naturligvis i særlig grad har interesse. Det er min opfattelse, at forslagene — efter hvad jeg har konstateret — har fået en positiv modtagelse, ja, at man finder dem særdeles velegnede som et forhandlingsgrundlag for den fremtidige kommunestruktur.

Forslagene vil på en række områder reformere den kommunale inddeling og tilvejebringe ændrede vilkår for kommunernes styrelse. Det vil selvsagt medføre store krav såvel til de folkevalgte kommunalråd som til kommunernes administrative medarbejdere. Den gennemgående venlige modtagelse, som forslagene har mødt, tyder på, at man i kommunale kredse anerkender de principper, som forslagene bygger på. Dermed være ikke sagt, at alle problemerne vil blive løst til alles tilfredshed, men samarbejdsviljen synes så positiv i denne sag, at der er grund til at se udviklingen i møde med megen fortrøstning.

Om principperne i de to lovforslag skal jeg ikke gøre mange bemærkninger; jeg kan henvise til mine udtalelser ved forrige førstebehandling. Jeg vil derimod gerne knytte nogle kommentarer til de udtalelser, de få kritiske bemærkninger, som er faldet ved nogle af de kommunale organisationers møder i sommerens løb. Fra nogle kommunalfolks side er der gjort indvendinger imod, at opgave- og byrdefordelingen mellem staten og kommunerne og mellem kommunerne indbyrdes ikke er afklaret eller løst af kommunallovskommissionen. Jeg kan i og for sig godt forstå sådanne indvendinger. Erfarne kommunalfolk har jo længe spejdet efter nye regler for byrdefordelingen, dels fordi det nuværende refusionssystem mildt sagt er temmelig indviklet, dels fordi udgiftsområderne er så varierende, at det næsten er umuligt at have overblik over refusions- og tilskudsreglernes betydning for den enkelte kommune.

Der er naturligvis ingen tvivl om, at det ville være ønskeligt, om man kendte opgave- og byrdefordelingen, inden vi fastlagde rammerne for den nye kommunestruktur. Det gør vi imidlertid ikke, og jeg tror, det ville have været vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at tage stilling til opgave- og byrdefordelingen, førend man nøjagtigt kender de nye kommunetyper,

[Ovs Hansen.]

deres størrelse og deres arbejdsområde. Når rammerne er fastlagt, vil det være nødvendigt at tage hele problemet om opgave- og byrdefordelingen mellem staten, primærkommunerne og sekundærkommunerne op til forhandling.

Jeg tror, at den fremgangsmåde, der er valgt, giver den rigtige rækkefølge, for ikke at sige den eneste mulige. Endelig er der vel det at tilføje, at det ikke var kommunallovskommissionens opgave at tage stilling til byrdefordelingen.

Det har også i forbindelse med drøftelserne om den nye kommunestruktur været nævnt, at den ville medføre et øget antal personer i den kommunale administration og dermed en forøgelse af kommunernes udgifter. Det ville være urigtigt at påstå, at oprettelsen af større og mere handlekraftige kommuner ikke vil betyde en forøgelse af personalet. De større kommuner, som vi formentlig skal have, må nødvendigvis have et kvalificeret personale. Det vil dog efter min mening ikke så meget være sammenlægningen af kommunerne, der medfører øgede udgifter til personale, men derimod dette at vi nu får et administrationspersonale, der virkelig vil være i stand til at udføre og løse de mange opgaver såvel økonomiske som tekniske, som en kommunalbestyrelse pålægger dem. Omkring 300 kommuner har endnu ikke i dag kommunesekretær. Selv om mange sognerådsformænd og sognerådsmedlemmer udfører et godt arbejde for den kommune, de styrer, må tiden alligevel nu være inde til, at et fagligt uddannet personale varetager de administrative pligter.

Ligesom forstadsproblemet var et af de store problemer i kommunallovskommissionen, har det også været tilfældet i diskussionen om de to lovforslag her, og det er forståeligt, at det har givet anledning til debat. Når kommunallovskommissionen kom til et kompromis på dette område, skyldtes det alene, at vi ikke tog et klart standpunkt, men i realiteten udskød løsningen til den

forventede kommunalreformkommission. Havde vi kunnet fastlægge klarere regler og vilkår vedrørende dette meget vigtige problem, så havde der formentlig ikke været en enig kommission bag løsningen. Jeg så meget gerne, at vi i det kommende udvalgsarbejde kunne anvise mere faste regler for en løsning af problemerne omkring forstæderne, men jeg tvivler meget på, om det vil være muligt. Det vil måske være nyttigt, om vi i folketingsudvalget stifter lidt nærmere bekendtskab med den løsning, som er foreslået i Norge, nærmere betegnet området omkring Bergen; problemerne i Bergen ligner meget vore hjemlige problemer.

Kommunaldirektøren i Århus har udkastet den tanke, at kan der ikke opnås enighed købstaden og omegnskommunerne imellem, ja, så kunne man lade sekundærkommunen overtage primærkommunens funktioner. Jeg anser ikke en sådan løsning for heldig. Jeg tror heller ikke, at beboerne ville være begejstret for tanken, dersom den blev til virkelighed. Den ret, en kommune har til selv at styre sine anliggender, skal den ikke uden videre fraskrive sig.

Det bliver formentlig den foreslåede kommunalreformkommission, der skal prøve på at løse forstadsproblemet, men de, der har de bedste forudsætninger, de bedste muligheder for at løse problemet, er de kommunalfolk, der repræsenterer henholdsvis forstæderne og købstæderne. De kender deres kommuner, deres byer, og de ved, at problemet skal løses, at det ikke kan udsættes længere. I mange tilfælde er købstaden og forstæderne så stærkt afhængige af hverandre, selv om det måske ikke vil erkendes, at en adskillelse næsten ville være utænkelig. Mange forstæder er vokset til økonomisk stærke kommuner, der har præsteret et omfattende boligbyggeri, har løst de kommunale opgaver på en fornuftig måde, og jeg forstår i nogen grad deres betænkeligheder. Imidlertid har jeg den opfattelse, at befolkningen i vid ud-

[Øve Hansen.]

strækning betragter såvel forstæderne som købstæderne som en helhed og ser en interesse i at udgøre ét samfund.

For sognekommunernes vedkommende håber vi fremdeles, at frivillige sammenlægninger finder sted. Mange sammenlægninger har fundet sted, og det er min opfattelse, at der i vide kredse har været tilfredshed med sammenlægningerne. I mange kommuner, ved jeg, drøfter man for tiden sammenlægningsproblemerne, og jeg håber, at der i disse kommuner kommer et positivt resultat ud af forhandlingerne. Amtsrådene kan i høj grad præge sammenlægningsproblemerne, og jeg håber, at amtsrådene vil medvirke til, ikke alene at problemerne tages op, men også at de løses, men at vi skulle nå hele vort tilsigtede mål ved frivillige sammenlægninger tror jeg ikke på, hvor gerne jeg end ville. Det bliver sikkert nødvendigt på et eller andet tidspunkt at angive en sidste frist for frivillige sammenlægninger.

Spørgsmålet om amtskommunernes grænse skal jeg ikke komme nærmere ind på nu, selv om der også her er et stort problem, der skal løses. Jeg har set, at planlægningsudvalget har anvist vejen til nye regioner og ikke så mange regioner. Hvor mange amtskommuner vi bør have må bero på en mere indgående undersøgelse. Det bliver også en af kommunalreformkommissionens opgaver at tage stilling til det.

Når København og Københavns amtsrådsreds ikke direkte berøres af lovforslaget om den kommunale inddeling, skyldes det ikke, at kommunallovskommissionen ikke har villet tage problemet op til løsning, men derimod de særlige forhold, der knytter sig til hovedstaden og dens nærmeste omegn. Hovedstadskommunernes Samråd arbejder på en løsning; men kommer der ikke inden længe et forslag til en løsning, ja, så må lovgivningsmagten tage sagen op. Det gælder her som i det øvrige land, at det ville være bedst, om forstæderne og centralkommunerne selv løste opgaverne.

Hvad angår de to lovforslag — dels om den kommunale inddeling, dels om kommunernes styrelse — har jeg ikke så meget at sige. Dels svarer lovforslagene til dem, der blev fremsat i maj i år, dels har de været genstand for drøftelse i folketings-

udvalget i sommer. Udvalgsarbejdet har naturligvis mere bestået i en teknisk gennemgang af lovforslagene, men vi har dog også fået en del spørgsmål besvaret.

En vedtagelse af lovforslagene vil uden tvivl berøre en del ministeriers forvaltningsområder, og jeg vil derfor gerne spørge indenrigsministeren, om det er muligt at give oplysninger herom og om, hvilke ændringer det vil medføre i den kommunale forvaltning.

Til slut vil jeg udtrykke håbet om, at det vil blive muligt at få færdigbehandlet disse to lovforslag inden for en rimelig tid, således at den kommunalreformkommission, der skal nedsættes, kan påbegynde sit arbejde. Med disse to lovforslag tror jeg, at der er skabt gode muligheder for de fremtidige kommuner i vort land. Jeg vil gerne foreslå, at lovforslagene henvises til et udvalg på 21 medlemmer.

Jacob Sørensen: Det foreliggende forslag til lov om revision af den kommunale inddeling er som omtalt identisk med det i foråret behandlede lovforslag, bortset fra enkelte mindre ændringer. Jeg skal derfor henvise til de bemærkninger, jeg knyttede til lovforslaget ved første behandling dengang.

Mine betænkeligheder ved gennem vedtagelsen af dette lovforslag at skabe muligheder for dannelse af efter min opfattelse helt urimeligt store kommunale enheder i de store bysamfund i provinsen er ikke blevet mindre siden sidst. Det er værd at lægge mærke til, at man i Københavns omegnskommuner jo ikke tænker på at gøre kommunerne større; dér lader man dem vokse til det, der er plads til inden for de givne grænser og affinder sig med det, og så får man en række kommuner med 60.000-70.000-80.000 indbyggere. Jeg må derfor finde det betænkeligt at vedtage dette lovforslag i dets nuværende form, hvorefter man strengt pålægger den foreslåede kommunalreformkommission at løse problemerne omkring byerne ved enten at dekretere fuldstændig sammenslutning eller bevarelse af de nuværende forhold uden at levne mulighed for at løse problemet på en anden og måske mere hensigtsmæssig måde. Men det kan vi jo drøfte videre i det kommende udvalg.

[Jacob Sørensen.]

Det er med nogen undren, jeg har set, at landsplanudvalget, siden vi sidst havde lovforslaget til behandling, har udsendt en betænkning om regionplanlægning, hvori udvalget kommer ind på betragtninger, som i høj grad berører den kommunale struktur, uden at ministeren tilsyneladende har bemærket dette. Landsplanudvalget giver i sin betænkning udtryk for tanker og synspunkter, som vi fra venstre tidligere har givet udtryk for, nemlig at den tilfredsstillende egns- og landsdelsplanlægning i virkeligheden kræver større enheder end vore nuværende amter, medens det naturligvis også er rigtigt, at det er bedst, at det er samme myndighed, som planlægger og fører planerne ud i virkeligheden, og som har det fulde ansvar for udviklingen. Da vi nu står foran gennemførelsen af en vidtgående strukturændring af hele vor administration, mener jeg, der var al mulig grund til også at bringe landsplanudvalgets synspunkter ind i billedet på nuværende tidspunkt.

Også om det andet lovforslag, forslaget vedrørende kommunernes styrelse, skal jeg, da vor tidligere ordfører desværre ikke kan være til stede i dag, sige et par bemærkninger. Da også dette er en genfremsættelse, vil jeg først henvise til de bemærkninger, som hr. Jens Chr. Christensen fremsatte ved første behandling i foråret. Derudover vil jeg dog gerne knytte et par bemærkninger til lovforslagets kapitel VII angående tilsynet.

Jeg har ikke noget at indvende imod tilsynsmyndighedens sammensætning som sådan. Derimod tror jeg, at man, således som lovforslaget er affattet, giver tilsynet alt for meget og unødvendigt arbejde. F. eks. kan jeg ikke se, at det tjener noget nyttigt formål gennem direkte tilsyn at kontrollere kommunernes køb af fast ejendom — ej heller salg af fast ejendom, i hvert fald ikke når det drejer sig om salg af beboelsesejendomme eller grunde til beboelse. Disse grunde er jo i reglen belagt med deklaration om, at de kun kan anvendes til beboelsesbyggeri, eller de er omfattet af en byplanvedtægt, der indeholder det samme. Der kan således ikke være tale om spekulationsøjemed eller andet, det kan være nødvendigt at kontrollere. Hvis man

endelig vil skille disse ud fra andre salg, kan dommeren jo, hvis de er omfattet af den omtalte deklaration eller byplanvedtægt, let se, at det er grunde, som kommunerne kan sælge uden tilsynsmyndighedens godkendelse.

Om det er nødvendigt at opretholde kontrol med salg af grunde f. eks. til erhvervsbebyggelse eller institutioner under hensyntagen til kommunernes konkurrenceiver med hensyn til at skaffe virksomheder eller institutioner til kommunen, kan vi jo diskutere. Hvis man vil have en ensartet fremgangsmåde i samtlige kommuner på dette punkt, er man måske nødt til at have indseende med det. Døg trænger vi også dér til en smidiggørelse i forhold til det, vi har nu, og det, der er omtalt i lovforslaget. Det må jo være rimeligt, at de kommuner, der i øvrigt må støtte oprettelse af erhvervsvirksomheder, f. eks. erhvervsvirksomheder, der kan få støtte fra egnsudviklingsrådet, også dér får en lempeligere behandling end andre kommuner, når det drejer sig om at sælge grunde på favorable vilkår.

Hvad angår tilsynet med kommunernes optagelse af lån mener jeg også, at man under normale forhold kunne undvære dette. Man kunne nøjes med at føre tilsyn med, hvilke betingelser kommunen accepterer under unormale låneforhold for de lån, der ikke effektueres som kasseobligationer — dér er jo ikke noget rentespørgsmål; dér må tilsynsmyndighederne under alle omstændigheder acceptere, at vi nøjes med at få den kurs, det er muligt at opnå på børsen. Jeg indrømmer altså, at det i perioder, hvor vi har rationering af lånemidlerne, således som vi har det i øjeblikket, kan være hensigtsmæssigt med et tilsyn, for at kommunerne ikke skal konkurrere hinanden op med hensyn til ydelse af rente og andet for at opnå lån af det begrænsede beløb, der er til rådighed for kommunerne. Normalt er forholdet dog ikke således, og sådan bliver det forhåbentlig heller ikke ved at være.

Se, hvis man kunne give afkald på tilsyn med disse ting og i højere grad nøjes med at koncentrere sig om at kontrollere budgetter og regnskaber og eventuelt også anlægsbudgetter, kunne vi spare en uendelig masse administration og besværlighed, irritation

[Jacob Sørensen.]

og forsinkelser, og hvad ellers kan nævnes. Jeg er helt overbevist om, at kommunalbestyrelserne vil være tilstrækkelig ansvarsbevidste til at varetage disse ting på tilbørlig måde. Alt det meget tilsyn fra staten, som man vel kan sige det er, er formentlig en overlevering fra tidligere tider, hvor det måske har været nødvendigt, det ved jeg ikke, men jeg tror ikke, det vil være nødvendigt i fremtiden at have det i samme omfang, som vi har nu, ej heller i samme omfang, som det er foreslået i det nye lovforslag.

Vel ved jeg, at der står i grundloven, at kommunerne skal administrere under statens tilsyn, men der står ikke noget om, hvor detaljeret og hvor omfattende dette tilsyn skal være, og hvis man har fuld kontrol med, at kommunerne udskriver de beløb, de skal — altså har oversigt over budgetterne og over regnskaberne og der ikke opstår underskud; sker det, skal der naturligvis foretages de nødvendige foranstaltninger — når man har alt dette i orden, finder jeg, at man kan udelade en masse af de ting, der nu hører ind under det tilsynspligtige. Derved vil tilsynsrådenes arbejde blive formindsket meget væsentligt og kommunernes ligesådan, og i øvrigt finder jeg, at et så indgående tilsyn som foreslået er et uberettiget mistillidsvotum til de fremtidige kommunalbestyrelser i de nye storkommuner.

I øvrigt er tilsynet, som det kendes i dag, og som det er foreslået, jo i og for sig et negativt tilsyn, som kun kan forhindre, at en kommunalbestyrelse gør noget, den måske selv mener er rigtigt, medens tilsynet derimod ikke har kompetence til at pålægge en kommunalbestyrelse at løse de opgaver, som tilsynsrådet mener, den burde løse, medmindre de da er lovbestemte.

Jeg regner med, at vi kan komme til at drøfte disse ting i udvalget og håber, at vi kan blive enige om en løsning, som vi alle kan være tilfreds med, og jeg kan tilsige mit partis velvillige medvirken til et grundigt og også hurtigt udvalgsarbejde med begge disse lovforslag.

Poul Sørensen: Også jeg har været tilfreds med den drøftelse, der har fundet sted ud over landet om disse vidtgående lovforslag.

Min erfaring er, som også andre har givet udtryk for her, at talrige kommunalfolk ud fra saglige synspunkter er gået ind i denne drøftelse, og at man de fleste steder er ganske klar over, at en ændring må finde sted, og at disse lovforslag stort set kan danne rammen om det endemål, som vi har for øje.

Jeg har også den opfattelse, at det ville være rigtigt af os at sigte på, at disse lovforslag må bringes i orden og vedtages inden indeværende samlings udløb. Hvis vi skal nå det store arbejde, som så foreligger for kommunalreformkommissionen, når lovforslagene her er vedtaget, ville to år absolut være det mindste, som man kan forlange til en så stor opgave.

Jeg ville gerne her, som jeg tidligere har sagt det, understrege, at der i mit parti er ængstelse for at give bemyndigelser fra sig i den udstrækning, som lovforslagene indebærer, og det vil vel til syvende og sidst være det politiske problem, som bliver det vanskeligste at få klaret op. Er man først enig om, hvilke beføjelser det organ, kommunalreformkommissionen eller hvad det nu skal hedde, skal have, ville jeg tro, at man nogenlunde hurtigt kunne komme igennem med de andre ting. Men jeg må altså meddele også ved denne første behandling, at der er en ængstelse i mit parti for, om man ikke er gået for vidt her.

Når der så forhåbentlig foreligger et positivt resultat efter disse to års arbejde i kommissionen, ja, så har vi et år til næste kommunalvalg 1970, og mindre kan det jo heller ikke være, hvis vi skal have bragt disse ting i orden.

Man kan sige, at det både er uheldigt og heldigt, at der er mange andre ting, der presser på. Hvis de mange ønsker skal opfyldes, som det kommunale livs folk ud over landet berettiget fremkommer med om byrdefordeling og mange andre ting, som vort samfund må moderniseres med, ja, så er det, så vidt jeg kan se, en nødvendig ting for os at blive klar over, at grundlaget må være den nye kommunale inddeling. Også ud fra disse synspunkter er vi derfor villige til at gå med ind i et fortsat samarbejde om disse to lovforslag.

Personlig vil jeg gerne komme med en enkelt bemærkning om forholdene omkring hovedstaden og hovedstadens omegn. Jeg

[Poul Sørensen.]

ser med beklagelse, at man endnu slet ikke er nået til noget resultat, og jeg har ikke fornemmelsen af, at man er i gang med at løse opgaverne og finde frem til en endelig ordning. Ja, måske er man i gang med det gennem de drøftelser, der finder sted, men jeg havde gerne set, om man inden for det store område efter disse mange års drøftelser havde været længere fremme med tingene; det havde måske også medført en vis afspænding ved stillingtagen til andre problemer ude i landet.

Jeg skal ikke her ved denne førstebehandling komme ind på de mange enkeltheder. Vi har stillet 30 spørgsmål, en række af dem er blevet besvaret, og vi skal vel drøfte mange af disse ting videre i udvalget. Alle disse enkeltheder må set fra mit synspunkt hvile til udvalgsarbejdet, jeg skal blot ved denne lejlighed sige, at vi med interesse vil fortsætte det arbejde, som vi her har været i gang med. Jeg håber, at vi i løbet af forholdsvis kort tid, i hvert fald inden udgangen af indeværende folketings-samling, må kunne nå frem til det nødvendige resultat, så vi også kan komme i gang med løsningen af de mange andre problemer, som de danske kommuner må have løst, hvis de virkelig skal kunne udføre et effektivt arbejde i de kommende år.

Kirkegaard: Helt siden kommunallovskommissionen blev nedsat, har der jo landet over været en betydelig interesse for kommissionens arbejde. Med passende mellemrum blev denne interesse stimuleret, idet kommissionen valgte den fremgangsmåde at holde offentligheden orienteret om de omfattende undersøgelser, som danner grundlaget for kommissionens betænkning. Indenrigsministeren har fulgt denne tankegang op ved sidste forår at lade de to lovforslag komme til første behandling; jeg tror, det var både nyttigt og klogt.

De problemer, som kommissionen ifølge kommissoriet skulle se på, har der været en betydelig enighed om, og heller ikke under det udvalgsarbejde, som blev påbegyndt sidste sommer, er der afsløret særlig store modsætninger; for mig at se er der derfor grund til at tro, at folketinget vil være i stand til at gøre de to lovforslag færdig i indeværende samling, måske endda

i god tid, og det vil jeg på mit partis vegne meget stærkt anbefale.

Så vidt jeg skønner, føres forhandlingerne om kommunestrukturen landet over på et uhyre fornuftigt grundlag og efter en fornuftig plan, og det hvad enten forhandlingerne foregår inden for et herreds sognerådsforening eller de foregår inden for et lidt større område. Jeg mener, de pågældende myndigheder har forstået at skabe en fornuftig forhandlingsatmosfære; i denne atmosfære mener jeg at kunne spore en betydelig solidaritet imellem de kommuner, som deltager i forhandlingerne, og den solidaritet vil jeg gerne påskønne herfra. Det er et godt grundlag at arbejde videre på, når efter omstændighederne ganske godt udbyggede kommuner er villige til at gå ind i et samarbejde for at få dannet større kommuner og dermed mere ensartede og også mere bæredygtige kommuner, som vi siger. Mere ensartede kommuner er jo en forudsætning for, at vi kan nå et godt resultat i næste etape, som jo er behandlingen af byrdefordelingen imellem stat og kommune.

At en lille, ikke særlig velhavende landkommune — jeg tænker i ganske særlig grad på de vestjyske kommuner, som kun har landbruget som erhvervsgrundlag — kan have interesse i at blive koblet sammen med en kommune, der har et mere alsidigt erhvervsgrundlag, er jo en ganske naturlig ting. Men der findes også landkommuner — og jeg siger heldigvis — der uden at være store har en så god status både erhvervsmæssigt og økonomisk, at de formentlig ikke kan vinde så forfærdelig meget ved en sammenlægning med andre kommuner; når de alligevel går ind i forhandlinger med svagere stillede kommuner, mener jeg, der er grund til at påskønne en sådan indstilling; den giver, så vidt jeg skønner, løfte om, at vi når et godt resultat til sidst.

Hvis den indstilling, jeg her har nævnt, er gældende landet over, så klares problemerne fuldstændig, tror jeg, ved forhandling på frivilligt grundlag, og det er det jeg mener vi skal stile efter. De mange storkommuner, som allerede er oprettet, og de, der er under organisation, lover for så vidt godt for et resultat, inden vi når 1970. Men det er et spørgsmål, om kommunerne

[Kirkegaard.]

er i stand til at komme væsentligt videre, end de er i dag, inden folketinget får disse to lovforslag færdigbehandlet, og det mener jeg udvalgets formand til sin tid skal tænke over, når udvalgsarbejdet igen kommer i gang.

De synspunkter, jeg her har fremført, gælder i særlig grad de landkommuner, som ifølge deres beliggenhed ikke har særlig store muligheder for at blive sammenlagt med en købstadkommune. Det er mit indtryk, at problemerne kan være nok så komplicerede i områderne omkring vore købstæder. I de områder er der dog mange sognekommuner, der er ret tilbøjelige til at søge indlemmelse i købstadkommunen, mens de andre kommuner har et stærkt ønske om at opretholde den nuværende status. Disse problemer er forudset både af kommunallovskommissionen og af indenrigsministeren, og derfor nedsættes der formentlig som foreslået en såkaldt kommunalreformkommission med den opgave at søge at klare den slags vanskeligheder under de kommende forhandlinger.

Hvad angår de øvrige enkeltheder i de to lovforslag, fremførte jeg på mit partis vegne i foråret nogle synspunkter, og til de synspunkter vil jeg gerne henvise, idet jeg anbefaler de to lovforslag til fortsat velvillig behandling og til vedtagelse.

Sigsgaard: Den svenske kommunereform af 1952 byggede på samme grundindstilling som de lovforslag, vi her behandler, nemlig at vel er der brug for store forandringer, men de skal ske under al mulig hensyntagen til det traditionelle system, de må altså ikke være alt for dybtgående. Inden der var gået 10 år, stod det klart, at den svenske reform havde spillet fallit, og man gik på basis af en betænkning med titlen „Principper for en ny kommuneinddeling“ i gang med en langt mere radikal reform, hvis resultat bliver væsentlig større primærkommuner, afgrænset efter nye principper.

I og for sig er det jo forståeligt, at man gerne vil bygge på eksisterende kommunale sammenhænge, og at man viger tilbage for den helt drastiske reform. Jeg vil da også gerne straks sige, at en gennemførelse af det foreliggende inddelingsforslag vil være ensbetydende med et ganske pænt skridt

fremad. Mit parti må da også vurdere det som noget positivt, at der nu tages fat på problemerne. Men vi har unægtelig den opfattelse, at man ikke går vidt nok. Der vil ikke gå mange år, før også de nye primærkommuner vil vise sig at være for små og sikkert også — og det er måske det vigtigste — forkert afgrænset.

Der sigtes mod en normal mindstestørrelse på 5.000-6.000 indbyggere pr. kommune. Man har her taget hensyn til, at kommunen skal være stor nok til at bære en tresporet skole, alderdomshjem, forebyggende børneinstitutioner o. s. v., og til, at der skal være basis for at ansætte tilstrækkeligt med sagkyndige folk i administrationen, og selvfølgelig skal der tages hensyn hertil. Det er bare ikke nok. De fleste af vore nuværende kommuner havde i sin tid naturlige grænser, der var bestemt af, hvordan folk færdedes. I dag har vi mulighed for at finde ud af, hvordan kommunikationsmønstret ser ud, hvor grænserne går mellem byers og stationsbyers handelsopland osv.

Det må være en naturlig opgave at sørge for, at disse grænser så vidt muligt bliver sammenfaldende med de nye kommunegrænser. Det vil nok betyde, at vi får færre og større kommuner, end der er regnet med i lovforslaget, men det vil uden tvivl være klogt at tage dette skridt allerede nu, så vi slipper for at skulle gennemføre en ny reform allerede om 10 eller 20 år.

Meget taler for, at kommunerne så vidt muligt bør dække handelsoplandene. Kommunerne tager jo tit ikke-lovbundne opgaver op, f. eks. arbejder mange med både boligbyggeri og erhvervsudvikling. Deres indsats her har konsekvenser for hele det pågældende erhvervsøkonomiske område, som derfor også bør omfattes af kommunen. Derved får kommunen bedre muligheder for at arbejde med disse vigtige ting, og samtidig får alle de mennesker, der direkte er underkastet virkninger af kommunens dispositioner, også indflydelse på dens politik, og det må vel være et elementært demokratisk princip. Med andre ord: en kommune bør så vidt muligt omfatte hele det område, som kommunens virksomhed har direkte konsekvenser for. Jeg håber meget, at der i udvalget kan skabes flertal for, at også dette princip

[Sigsgaard.]

må lægges til grund for kommunesammenlægningerne.

Noget af det samme kan for så vidt siges, når det gælder sekundærkommunerne, altså de nye amtskommuner. Vistnok alle partier hævder at være tilhængere af, at det lokale selvstyre styrkes. Det forudsætter økonomisk stærkere kommuner; men det forudsætter sandelig også væsentlig stærkere amtskommuner; end vi har i dag. Der tales om at flytte opgaver fra staten til amterne. Jo stærkere amtskommunerne er, jo flere statsopgaver vil de kunne overtage, og jo bedre vil de kunne løse dem.

Vistnok alle partier er også enige om, at det ville være godt, hvis amtskommunerne var nogenlunde lige bærekraftige økonomisk. I dag er der alt for store uligheder mellem landets forskellige dele. Skal de udjævnes, så må de fremtidige regioner have en mere ensartet størrelse, og de må være betydelig større, end de fleste er i dag. Jo større de er, jo mere lige vil deres økonomiske grundlag være. Alene disse forhold taler altså for, at amtskommunerne skal være endog meget større, end de er i dag. På den baggrund er det lidt trist, at lovforslaget ikke lægger op til radikale ændringer af amtsgrænserne.

For nylig udsendtes landsplanudvalgets publikation „Regionplanlægning og regioninddeling“, der indeholder 4 forskellige inddelingsskitser, hvoraf den første vist nogenlunde svarer til den inddeling, som lovforslaget tilsigter. Om denne skitse — altså den skitse, der svarer til, hvad der indeholdes i lovforslaget — siger udvalget, hvori en række ministerier, herunder indenrigsministeriet, er repræsenteret, at dens inddeling ikke alene er den mest traditionelle, men også er den, der indeholder de mest iøjnefaldende og i økonomisk henseende de mest generende forskelle mellem regionerne, og det er jo da en ret negativ bedømmelse. Alligevel holder ministeren tilsyneladende fast ved den skitse, og det tyder altså på, at landsplanudvalgets arbejde ikke får nogen som helst praktisk betydning i denne omgang.

For mig at se indebærer publikationens skitse 3 så store fordele, at vi meget alvorligt må overveje at søge den realiseret. Den

er baseret på 12 regioner, nemlig 6 i Jylland og 6 i det øvrige land. Om den siger landsplanudvalget:

„Motiveringen for skitse 3 har været at gøre regionerne så store og så jævnbjyrdige som muligt inden for rammerne af de samarbejdsønsker, der har fundet udtryk i de hidtidige regionsbestræbelser, samt at sigte mod regioner med udpræget økonomisk og trafikal sammenhæng. Det har endelig været et væsentligt kriterium for inddelingen, at så vidt muligt alle regionerne rummer i det mindste én by af en sådan størrelse, at den inden for et overskueligt åremål kan udbygges til centerby for regionen.“

Skitsen har endelig den fordel, at den meget let fører over i skitse 4 med kun 7 regioner, og det kan jo udmærket tænkes — det tager jeg ikke nogen som helst stilling til her i dag — men det kan jo tænkes, at en yderligere nedskæring af antallet af regioner vil vise sig ønskelig i fremtiden.

Ministeren har over for folketingsudvalget givet udtryk for ængstelse for, at sammenlægning af amter kan føre til skabelsen af enheder, der ikke har den fornødne indre samhörighed. Jeg tror tværtimod, at de nuværende inddelinger fremkalder spændinger og strid. Amtsgrænserne skærer flere steder naturligt samhörende bysamfund i stykker — Næstveds forstæder ligger f. eks. i Sorø amt, mens selve Næstved ligger i Præstø amt — og de går ofte helt på tværs af, hvad man kunne kalde naturlige regionsgrænser. Netop gennem en nedbringelse af antallet af amtskommuner, en væsentlig nedbringelse, gennemført i overensstemmelse med tesen om, at ét bysamfund skal udgøre én kommune, kan man få elimineret en række eksisterende konflikter og interessemodsigelser.

Jeg har i dag hæftet mig en hel del ved spørgsmålet om de fremtidige amtskommuner, dels fordi det måske er den vigtigste del af reformen, dels fordi der forhåbentlig er mulighed for en forbedring af lovforslaget netop på dette punkt. Men jeg kan nu ikke afholde mig fra endnu en gang at fremhæve det ulykkelige i, at hovedstadsområdet holdes uden for reformen. Netop her er jo et af de områder, hvor problemerne trænger sig aller mest på. Der er ikke mange, som vil benægte, at såvel Roskilde amt som

[Sigsgaard.]

Frederiksborg amt funktionelt hører med til hovedstadsområdet; alligevel skiller lovforslaget dem ud og tager dem med i reformen. Det vil betyde, at de pågældende områder effektiviseres og sammensvejses. Hvis den reform, som vi nu gennemfører, overhovedet får nogen positiv virkning — og det tror jeg på, selv om den ikke ændres — vil det altså betyde, at disse områder effektiviseres og sammensvejses, hvorved den sammenlægning med Storkøbenhavn, der bør komme meget snart, vil blive yderligere besværliggjort. Hvis ikke Storkøbenhavn kan tages med i reformen — og jeg tror ikke, det er praktisk muligt, for så skulle undersøgelserne jo have været sat i gang for længe siden — må det være nødvendigt, at også Frederiksborg amt og Roskilde amt foreløbig holdes udenfor, og at der straks sættes energisk ind på at ordne forholdene i hele det store hovedstadsområde.

Sammenfattende kan jeg erklære mig helt enig i det princip, der ligger til grund for reformen: at ét bysamfund skal udgøre én kommune. En væsentlig del af min kritik går ud på, at dette udmærkede princip fraviges alt for meget i lovforslaget. Det bringes først og fremmest i anvendelse dér, hvor det trods alt betyder mindst.

Socialistisk folkeparti ser altså nogenlunde positivt på inddelingslovforslaget, men vi er bange for, at det ikke er vidtgående nok. Vi vil medvirke til en fastere håndhævelse af princippet: ét bysamfund, én kommune. Vi vil gerne, hvis der er mulighed for det, medvirke til en grundig revision af amtsgrænserne, idet vi vil finde det naturligt at nå ned på et antal af 12 amtskommuner, svarende til inddelings-skitse 3 i landsplanudvalgets publikation. Endelig vil vi med begejstring arbejde med på et initiativ, der kan bringe hovedstadsområdets forhold under lup.

Og så mangler der jo lige den bemærkning, at jeg går ud fra, at folketinget skal vælge 5 og ikke 4 medlemmer til reformkommissionen i overensstemmelse med de tilsagn, der blev givet ved første behandling i sidste folketingssamling.

Hvad styrelseslovforslaget angår, kan jeg kun være tilfreds med, at der i fremtiden kun bliver én styrelseslov, og med, at lov-

forslaget indebærer, at kommunerne får noget friere hænder, end de hidtil har haft; og det er jo nok muligt, at man kunne give dem endnu friere hænder — som en tidligere ordfører har været inde på.

At amtsrådene får folkevalgte formænd skal jeg heller ikke beklage. Derimod synes jeg, at der skal skabes mulighed for, at kommunalbestyrelserne får et væsentlig større antal medlemmer, end de har i dag. Det er en naturlig følge af sammenlægningerne, og det vil antagelig også gøre det lettere at få sammenlægningerne foretaget. Dertil kommer, at det er vigtigt, at det kommunale demokrati styrkes, ved at kontakten mellem borgere og kommunalbestyrelse gøres så god som muligt, bl. a. gennem en udvidelse af medlemstallet i rådene — man må så diskutere, hvor vidt vi skal gå på det punkt.

Der er mange steder utilfredshed med, at måske lidt for mange sager behandles for lukkede døre, og måske skal udvalget også se lidt på det forhold. Mange steder er diskussionen på kommunalbestyrelsens møder jo ikke helt så livlig, som man kunne ønske sig, når man gerne ser befolkningen aktivt inddraget i kommunalpolitikken.

Der kunne fremdrages andre ting, men det bliver stort set detaljer, og de bør vente til udvalgsarbejdet. Jeg skal slutte med at sige, at mit parti er indstillet på et positivt, men også grundigt og tilpas kritisk arbejde med lovforslagene.

Iver Poulsen: Naturligvis er vi i mit parti klar over nødvendigheden af, at der sker en strukturændring inden for den kommunale inddeling eller opdeling, så kommunerne får mulighed for at løse de mange store opgaver, som udviklingen lægger ud til kommunerne, og som mange små kommuner ikke kan løse på egen hånd, men jeg vil gerne lige sige, at man må nu huske på, at ikke alt stort er det bedste.

Samtidig lægger vi stærk vægt på at styrke det kommunale selvstyre, og vi kan godt tilslutte os principperne i lovforslaget om kommunesammenlægninger; anderledes stiller det sig med en hel række enkeltheder; men disse enkeltheder, som man nu vil drøfte i udvalg, må vi naturligvis vente med at tage stilling til, til vi ser udvalgsbehandlings resultat. Hvad jeg

[Ivor Poulsen.]

sagde ved første behandling i sidste samling gælder dog stadig: de uafhængige lægger meget stor vægt på, at sammenlægning i videst mulig udstrækning sker på frivillig basis og sådan, som de kommuner, det drejer sig om, ønsker det. Men for at forebygge senere eventuelle misforståelser vil jeg også gerne sige, at frivillighedens princip, her som på alle andre områder, naturligvis ikke skal kunne misbruges af store økonomisk stærke kommuner til at lade små og økonomisk svage kommuner, der ønsker at komme med ind i et større fællesskab, i stikken, så vi får små, om jeg så må sige, underudviklede områder. Det er klart, at så vidt må friheden ikke strække sig.

Efter at jeg i sommerferien har haft stunder til gennemlæsning af kommunallovskommissionens omfattende betænkning, vil jeg gerne udtale min kompliment til kommissionen for et godt og grundigt arbejde. Der findes i den en mængde meget værdifulde oplysninger og analyser, og ved den successive offentliggørelse af de forskellige analyser og amtsanalyser har kommissionen, allerede inden arbejdets afslutning, medvirket til gennemførelse af en lang række frivillige kommunesammenlægninger, og det må kommissionen efter min mening have lov til at betragte som en anerkendelse af godt udført arbejde.

Selv om det måske nok er noget post festum, og selv om jeg ved, at ministeren er af den modsatte opfattelse, vil jeg alligevel gerne sige, at vi stadig mener — andre har også været inde på det — at man er begyndt at løse opgaverne fra den forkerte ende, hvis man virkelig ønsker at styrke det kommunale selvstyre og ønsker en decentralisering. Det er jo dog også en opfattelse, der gives udtryk for i kommissionsbetænkningen, hvori det bl. a. siges, at kommissionen for så vidt er principielt enig i det rigtige i,

„at en endelig stillingtagen til retningslinjerne for en kommunalreform i virkeligheden burde forudsætte et kendskab

til den fremtidige opgave- og byrdefordeling mellem staten og kommunerne og til det fremtidige skattesystem, særlig for de nye amtskommuner.“

Kommissionen har imidlertid anset det for praktisk ugerligt at løse samtlige opgaver på én gang; men så kunne man jo have begyndt med at løse den opgave, som kommissionen her siger det ville være nyttigt at have løst, før man gik i gang med videre opgaver om kommuneinddeling og strukturændring.

Efter vor opfattelse ville det i hvert fald have været mere hensigtsmæssigt, om man havde søgt at løse spørgsmålet om opgavefordelingen, før man gik i gang med strukturproblemet, så man vidste, hvilke opgaver man ønskede løst kommunalt, hvor vidt man agtede at gå med hensyn til at styrke det kommunale selvstyre og med decentralisering.

Man kan vel heller ikke udelukke, at en sådan forudgående opgavefordeling, opgaveanalyse, ville have virket fremmende på den frivillige kommunesammenlægning. Jeg synes, det her er ligesom man bygger et hus og bagefter bestemmer, hvad man vil bruge det til, og det er da den omvendte verden. Man må bestemme, om man vil bygge et mejeri eller bygge et hospital og ikke bare bygge et hus og så bagefter spekulere på, hvad man skal putte ind i det.

Hr. Ove Hansen omtalte sidste folketingsår ved første behandling af de tilsvarende lovforslag — og var også inde på det i dag — byrdefordelingsproblemet og skattegrundlagets ændring kommunerne imellem og kommunerne og staten imellem. Det må vel også være et spørgsmål, der har forbindelse med den opgavefordeling, som vi efterlyser. Ved den lejlighed svarede ministeren hr. Ove Hansen, at det var et meget væsentligt spørgsmål, som måtte søges løst samtidig med vedtagelsen af disse to lovforslag. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, hvilke tanker man har gjort sig om, hvordan en sådan samtidig

[Iver Poulsen.]

løsning af disse problemer, byrdefordeling og strukturændring skal tilvejebringes, om det er praktisk gørligt, at de løses samtidig.

Lovforslagenes enkeltheder skal ikke behandles ved første behandling, dem er det forbeholdt udvalget at drøfte, men jeg håber, at jeg som ordfører for et ikke-udvalgsberettiget parti lige må nævne bestemmelsen i § 12 i inddelingslovforslaget.

Denne bestemmelse giver ministeren bemyndigelse til at gennemføre kommunalreformkommissionens endelige forslag, blot kommissionens forslag er vedtaget af et flertal. Dette er i virkeligheden det afgørende punkt i spørgsmålet om, hvor langt princippet om frivilligheden skal række. Der vil derfor være grund til at overveje, om ikke denne ministerbemyndigelse går for vidt. Antagelig ville det være rigtigst at foreskrive, at afgørelsen under visse forudsætninger skal henlægges til folketinget, og det er måske et spørgsmål, som et af de udvalgsberettigede partiers medlemmer vil tage med ind i udvalgsarbejdet.

I sammenhæng hermed er det et spørgsmål, om det ikke principielt er forkert at foreskrive, at folketinget skal vælge medlemmer, hvad enten det nu bliver 4 eller 5, til den kommission, som skal administrere inddelingsloven. Jeg sagde, at jeg håbede, at et af de udvalgsberettigede partiers medlemmer ville tage det med ind i udvalgsarbejdet, og dér er jeg blevet noget beroliget ved, at hr. Poul Sørensen tidligere, og også i dag, rørte ved spørgsmålet og udtalte, at han er opmærksom på disse forhold, og at de vil blive drøftet i udvalget; ikke mindst på dette punkt vil vi med interesse afvente resultaterne af udvalgsarbejdet.

Hvad regionsinddelingen angår, forekommer det mig, at der er meget, der taler for, at antallet af amter bør reduceres væsentligt, måske til 7 eller 8, det antal, der er nævnt i et af forslagene i landsplanudvalgets nylig udsendte redegørelse. Man foreslår nu en fælles styrelseslov for både amtskommuner og primærkommuner. Det er naturligvis en forenkling, som kan give visse fordele, men vi er bange for, at man derved på uheldig måde kan komme til at foregribe resultaterne af landsplanudvalgets

arbejde og af arbejdet med opgavefordelingen.

Herudover har vi ikke i øjeblikket særlige bemærkninger at gøre til forslaget om kommunernes styrelse; også vi finder, at det i dag vil være rimeligt, at formanden for kommunalbestyrelsen i amtskommunen — amtsrådet — vælges af dette råd.

I øvrigt må vi nu afvente udvalgets behandling af den lange række af enkeltheder, der — det kan vi jo forstå — skal diskuteres i udvalget; ved anden behandling vil vi så forsøge at tage stilling til nogle af disse mange, mange enkeltheder.

Diderichsen: Lovforslaget om revision af den kommunale inddeling tager sigte på et område, der har kontaktflader til mange sider og berører mange menneskers daglige liv.

Liberal centrum anerkender indenrigsministerens forslag — jeg indbefatter også heri lovforslaget om kommunernes styrelse — som udtryk for vilje til at tage fat på problemerne og anviser vej til en løsning, der peger fremad uden at bryde broerne af til den af en lang historisk udvikling betingede fortid.

Vi kan således tiltræde principperne i forslagene og har med hensyn til primærkommunerne ingen væsentlige indvendinger. Her er foreslået så nogenlunde, hvad der skal siges om den ting: Noget anderledes stiller det sig med hensyn til sekundærkommunerne, altså amtskommunerne. Hvad der foreslås her, lyder nok fornuftigt og sagligt begrundet, men liberal centrum føler det dog som en betydelig mangel; at forslaget ikke går videre i retning af større og færre enheder, de såkaldte regionalkommuner.

Efter forslaget får amtskommunerne stort set den samme størrelse som de nuværende amter bortset fra købstædernes indordning, men det er vor opfattelse, at man skaber de bedste betingelser for det første for den påkrævede decentralisering, for det andet for den regionale planlægning, for det tredje for det kommunale selvstyre og endelig også for erhvervslivets videre udvikling, hvis man ad lovgivningens vej skaber muligheder for at tage de afgørende skridt henimod en tidssvarende struktur ved at opdele

[Diderichsen.]

landet i færre funktionsduelige regionalkommuner. Jeg skal ikke lægge mig fast på et bestemt antal, men eksempelvis nævne 8-10. Så vidt jeg ved, er man i Frankrig gået meget vidt i denne retning, og jeg tror, vi hurtigt burde tage ved lære og udvikle planerne i denne retning.

Den her ofte omtalte publikation fra landsplanudvalget, som for nylig er blevet offentliggjort, har jo forelagt fire skitser, og den fjerde og mest gennemgribende af disse anbefaler en inddeling af landet i blot 7 regionalkommuner, hvoraf de 3 skulle omfatte Jylland, som skulle deles i en nordjysk, en midtjysk og en sydjysk region. Det interessante ved denne skitse er, at den går ud fra en tværdeling, som vil skabe en god balance mellem de tyndt befolkede og industrielt mindre udviklede vest- og midtstrækninger og de østlige byer og industricentre.

En regional inddeling vil som nævnt fordele landet byde på åbenbare fordele. En omfattende region vil være i stand til på lokalt plan at løse en række opgaver, der nu kræver centraladministrationens medvirken, og således muliggøre den hårdt tiltrængte decentralisering, som erfaringsmæssigt ikke kan opnås ved at flytte enkelte institutioner ud i landet. Dernæst vil regionalinddelingen fremme det kommunale selvstyre. Regionalkommunen vil desuden kunne råde over en virkelig første klasses stab af sagkyndige på alle ønskelige områder, og den vil endelig på grund af sin talrigere befolkning og sin større erhvervsmaessige baggrund kunne få den fornødne økonomiske slagkraft til at løse opgaver som f. eks. sygehusvæsenet og amtsvejene.

Jeg skal blot tilføje, at hvis det ikke lykkes ad frivillighedens vej, hvad man jo gerne vil håbe på, inden for en rimelig tid at nå frem til forsvarlige sammenlægningsresultater, vil netop et regionalråd, altså på lokalt plan, som tilsynsmyndighed kunne træffe den endelige afgørelse om sammenlægningsformerne.

Vi er også tilhængere af, at formanden for et sådant regionalråd ligesom formanden for amtsrådet bør være en folkevalgt person.

Af alt dette fremgår, at regionalkommunen vil være i stand til selv at være

både planlægger og udfører af planen. Vi ved jo, hvor meget spild der er sket, og hvor megen strid der er opstået, hvor meget der har stået i stampe, fordi én instans har planlægningsretten, mens en anden skal føre planen ud i livet. Planens ophavsmand bør også have det fulde ansvar for dens gennemførelse, og noget sådant kunne man opnå ved at inddele landet i disse store regionalkommuner.

For øvrigt vil jeg gerne stille et spørgsmål til ministeren med hensyn til denne publikation fra landsplanudvalget. Så vidt jeg forstår, var den færdig allerede tidligt på året, men den er først blevet offentligt tilgængelig vistnok omkring 1. oktober, og jeg vil da gerne høre, hvorfor det har været så længe, inden den er kommet til offentlighedens kendskab. Man har jo indtryk af, at det er en af grundene til, måske ligefrem grunden til, at landsplanlægningens resultater eller skitser ikke har kunnet påvirke den nuværende udformning af lovforslaget angående den kommunale inddeling.

Liberal centrum vil gerne sluttelig opfordre ministeren til hurtigst muligt efter passende undersøgelser at fremsætte lovforslag om oprettelse af sådanne regionalkommuner; hvis ministeren ikke mener sig i stand til at gøre det, vil vi selv overveje at fremkomme med et sådant forslag.

I øvrigt vil jeg gerne slutte med igen at anerkende de mange gode og positive synspunkter, som ligger til grund for de fremsatte lovforslag.

Erhard Jakobsen: Den første grund til, at jeg — uden for ordførernes række — tillader mig at besvare medlemmerne er, at jeg kunne tænke mig, at det har interesse for medlemmerne at vide, at det problem, man her tumler med, i høj grad har en europæisk baggrund.

Vi har netop for nylig i Europarådet haft en livlig diskussion om de små kommuners problemer i hele Europa. I langt de fleste lande ser det værre ud, end det gør i Danmark; kommunerne er endnu mindre, og der er et endnu større antal af dem, og Europarådets medlemmer gjorde det i og for sig klart for de små kommuner, at om man ikke frivilligt finder ind i en eller anden ordning, eller om ikke der fra statens side sørges for en anden ordning, så ophører

[Erhard Jakobsen.]

de små kommuners selvstændighed ganske simpelt af sig selv, for de har intet grundlag for at være selvstændige. Det var der faktisk enstemmighed om i Europarådet at udtale til kommunerne, og den sang skal man nok også synge for vore hjemlige kommuner.

Men samtidig — og det vil jeg gerne understrege i relation til den diskussion, som flere så småt er gået ind i i dag eller i hvert fald lige har antydet, nemlig om hovedstadsområdet — er der allerede et par ordførere, der har sagt, at det gælder ikke om at blive stor for enhver pris, og lige så vigtigt det er, at kommuner er store nok til, at de kan løse de kommunale opgaver, som folk venter løst af dem, lige så vigtigt er det sandelig, at de ikke bliver så store, at ingen ved, hvem det egentlig er, der sidder i kommunens styre, fordi man ganske simpelt ikke kender hinanden.

Jeg er lykkelig over og finder det helt rigtigt, at den foreliggende betænkning overhovedet ikke taler om hovedstadsområdets problemer, idet det synspunkt, man dér skal anlægge, formentlig må være det stik modsatte af de synspunkter, man har anlagt for den øvrige del af landet, og jeg håber, man trækker vejret godt og får en helt anden indstilling, inden man begynder at tage fat på hovedstadsområdets problemer, for dér er faren, at man lægger alt for meget ind under nogle ganske få, der derved kommer til at bestemme og være klogere end dem, der sidder nærmest ved sagen og derfor ved mest om den.

Sigtet i lovforslagene er klart og sympatisk, nemlig at man vil lægge større myndighed ud til de lokale instanser, men jeg beder kollegerne i udvalget om lige i de undersøgelser, de nu skal i gang med, at være opmærksom på, om det nu også er gjort med disse love. Findes der ikke en lang række love foruden disse, hvor beføjelser er henlagt f. eks. til sekundærkommunen, det nuværende amtsråd, beføjelser, som ikke har noget med disse love at gøre? Jeg husker i hvert fald ét tilfælde, hvor en ekspropriation til parkeringsplads foretaget i en kommune, jeg kender lidt til, blev underkendt af amtet — amtet skal spørges — idet amtsrådets medlemmer i det pågældende udvalg fandt, at der ikke

var brug for en parkeringsplads på de foreslåede sted. Det kan dog vist aldrig være amtsrådets opgave at fastslå, hvorvidt der er behov for en parkeringsplads på det sted, og dermed gøre sig klogere end de folk, der bor i det lokale område. Men amtsrådets udvalg har øjensynlig bemyndigelsen til det, for det skal spørges.

Det er sådanne små lumskerier — sagt i god forstand — jeg beder om man er opmærksom på: at man ikke underminerer den linje, der er i lovforslaget, ved at tillade stadig væk på en del områder, at noget kan ske, hvorved man underkender de lokale folks betydning. Jeg siger ikke, de lokale er de klogeste; jeg siger bare, de har mulighed for at være det, for de er på stedet og kender forholdene. Man har ingen garanti for, at de, der er valgt til amtsrådet, er klogere end dem, der er valgt til kommunerne, for det er nemlig stort set de samme folk, meget ofte er det nøjagtig de samme folk.

I den forbindelse vil jeg bede udvalget om at overveje, om det nu også er rigtigt, at tilsynsrådet enten, som hr. Jacob Sørensen har været inde på det, får så megen bemyndigelse, som amtsrådet nu har, eller om det er rigtigt at tage arbejdet væk fra amtmanden og lægge det over til folkevalgte. Tilsyneladende lyder det demokratisk og rigtigt, men hvad er det i virkeligheden, man gør? Man giver fire, der er valgt i nogle kommuner inden for et tilsynsområde, mulighed for at bestemme over det, der udføres i de 8-9-10-12-14 andre kommuner, og spørgsmålet er, hvilken baggrund det egentlig har for det. Ja, de har, som det blev sagt ved forsvaret af en doktorafhandling, bagklogskabens nådegave, men andet er der vel egentlig heller ikke. Der er ingen grund til at forudsætte — det har man ikke lov til — at de folk, der vælges til tilsynsrådet, til amtsrådet, til sekundærkommunen er klogere end dem, der sidder i primærkommunerne; man har ikke noget grundlag for at fastholde noget sådant; der er intet i erfaringerne, der taler for det — ej heller for det modsatte. Men hvorfor skal de så kunne være klogere end de folk, der har den store fordel, at de er på stedet og kender vanskelighederne, som er baggrund for, at man søger at ændre et eller andet? Jeg beder udvalget om, at man er opmærksom på dette

[Erhard Jakobsen.]
 problem, og jeg beder om, at man i det hele taget — for den diskussion har været fremme uden for denne sal, den er antydet i dag — endelig ikke opfatter sekundærkommunen som et udtryk for den lokale befolkning i højere grad end staten, for det er forkert.

Borgerne inden for et amt føler ikke, at amtsrådet i og for sig har noget med borgerne at gøre. Amtsrådet laver masser af gode ting, løser en masse vigtige opgaver, men det er ikke — og sekundærkommunen bliver det aldrig — i den forstand direkte repræsentant for borgerne inden for området, det er kun den valgte kommunalbestyrelse. Det er borgernes lokale repræsentanter, og derfor er sigtet rigtigt, som det er i lovforslaget, men kan man udvide det under forhandlinger, tror jeg, kommunalbestyrelser vil hilse det med tilfredshed. Lægen kan mere ud i de helt lokale instanser. Lad dem gøre det dumt, det er vort eget ansvar, så må vi selv tage ansvaret for det, men der er ingen andre, der kan gøre det klogere end vi — for hvem skal bedømme, hvad der er klogest? Det er dog dem, der bærer ansvaret, der er nærmest til at bedømme, hvad der er klogest i den aktuelle situation.

Endelig vil jeg komme med en opfordring til ministeren på kommunernes vegne om at være opmærksom på, at ikke andre statsorganer gennem de lovområder, som de nu arbejder med at gøre, modvirker de bestræbelser, der er udtalt i lovforslagene, gående ud på at lade de lokale folk bestemme. Jeg skal minde om et enkelt område, nemlig hulkortområdet. Gennem mange år har vore kommuner dygtigt bygget op deres egne hulkortinstitutioner; der er udført et stort arbejde af disse folk længe før jeg blev formand for vort lokale institut, og derfor har jeg lov til at udtale min anerkendelse af det — min indsats har ikke været stor, men det har disse folks. Nu er der for tiden en tendens til, at statens institution på dette område, datacentralen, vil lægge sig på flere og flere af de ting, som kommunerne har lavet. Jeg forstår ikke hvorfor, for jeg synes, der er masser af ting, datacentralen selskabsvis kunne tage op, f. eks. at bringe den statistiske Årbog noget før ud til os alle sammen, end det i øjeblikket sker. Jeg

synes, der er opgaver nok, men det er, som om der er visse grene af forvaltningen, der ønsker at modvirke den tendens, der tydeligt ligger i disse lovforslag, ved administrativt at lægge sig på noget af det, som kommunalfolk hidtil har ligget på. Dette skal være sagt ganske mildt og uden brod, men det er alligevel noget, som jeg beder om man er opmærksom på.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup):
 Jeg kan vistnok takke samtlige ordførere for en nogenlunde velvillig indstilling til de to lovforslag. Jeg skal kun knytte nogle bemærkninger til enkelte af de spørgsmål, der er fremdraget.

Hr. Ove Hansen pegede jo med rette på, at forstadsproblemet bliver et af de vanskeligste at løse, og han spurgte, om ikke den løsning, der er truffet eller er ved at blive truffet i Norge omkring Bergen, kunne danne udgangspunkt for en undersøgelse her i landet. Det er klart, at vi vil gøre, hvad vi kan for at gøre udvalget bekendt med, hvad der foregår omkring Bergen. Personlig kender jeg ikke tilstrækkeligt til dette til at have nogen mening om, hvorvidt det kan være ledetråd for os.

Hr. Ove Hansen tog dernæst skarp afstand fra kommunaldirektør Tjørnehøjs forslag. Jeg skal heller ikke gøre mig til nogen tilhænger af det, men kun sige, at for mig at se bærer det meget stærkt præg af, at hr. Tjørnehøj er kommunaldirektør i Århus, og man har undertiden indtryk af, at ét kan ske i Århus, som inte kan ske andre steder.

Så spurgte hr. Ove Hansen, hvorledes de øvrige administrationsgrene stillede sig til de to lovforslag, og derom skal jeg sige, at vi har naturligvis forelagt forslagene for de forskellige ministerier, og vi har fået udtalelser derfra, som udvalget vil blive gjort bekendt med. Jeg skal blot tilføje, at flere af ministerierne — det gælder navnlig boligministeriet og socialministeriet — nu har fremhævet problemer, som udvalget i sit arbejde allerede har været opmærksom på.

Hr. Jacob Sørensen gav udtryk for frygt for, at vi skulle få urimeligt store kommunale enheder i provinsen; han var meget betænkelig herved. Må jeg ikke om dette spørgsmål blot sige: forslagens hensigt er jo, at der skal nedsettes en kommunalreformkommission, sammensat som det nu er

[Indenrigsministeren.]

foreslået, og den skal have til opgave i hvert enkelt tilfælde at undersøge de sammenlægningsproblemer, der foreligger. Den skal stille sit forslag efter forhandling med samtlige implicerede kommunalbestyrelser, de vil alle få lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende, og først når dette er sket, når denne procedure er gennemgået, udformer kommunalreformkommissionen det forslag, som den enstemmigt eller med et flertal vil forelægge for ministeren. Jeg regner derfor med, at der vil blive givet al mulig anledning til, at alle relevante synspunkter kommer ind i billedet, før en afgørelse skal træffes.

Så nævnte hr. Jacob Sørensen landsplanudvalgets betænkning, og jeg forstod hr. Jacob Sørensen derhen, at han i og for sig mente, at vi måtte tilstræbe at få større amter, større regionalkommuner, større sekundærkommuner. Det samme spørgsmål blev berørt af en række af de øvrige deltagere i debatten. Hr. Sigsgaard foreslog — men jeg forstår, det er som en foreløbig løsning — 12 regioner; hr. Iver Poulsen foreslog en 7-8 stykker og hr. Diderichsen 8-10 stykker.

Jeg vil gerne om dette spørgsmål sige, at der er jo ikke det fjerneste i vejen for — hvis det virkelig viser sig, at der er en stemning i folketingsudvalget for, at vi skal have større regionalkommuner, og jeg kan meget vel se, at adskilligt taler derfor — at en sådan ændring af lovforslaget kan finde sted; men jeg vil dog gerne sige, at jeg rent umiddelbart vil advare imod, at vi — ja, i hvert fald fjerner os alt for meget fra det tilvante. Jeg har nok med interesse hørt, at man har sagt, at det kan jo ikke være så væsentligt at få foretaget en ændring nu, som man ved at man om få år skal ændre; men dertil vil jeg blot sige: jeg er bange for, at man lægger den nye kommunestruktur for store vanskeligheder i vejen, hvis man vil tage skridtet alt for drastisk i øjeblikket, hvis man kommer alt for langt bort fra det, der er det tilvante. Jeg advarer imod det. Det er det andet synspunkt, som jeg mener må med ind i afvejelsen af, hvor store de kommende amter, de nye sekundærkommuner, skal være.

Så dvælede hr. Jacob Sørensen ved nogle detaljer vedrørende tilsynet, og om det

vil jeg gerne sige, at jeg er ganske åben for en forhandling specielt om de konkrete ting, hr. Jacob Sørensen nævnte vedrørende tilsynets indflydelse på køb, salg og pantsætning af fast ejendom. Derimod er jeg lidt mere betænkelig, når det drejer sig om lånoptagelser, hvor hr. Jacob Sørensen ville begrænse tilsynets indflydelse til situationer, hvor låneforholdene er unormale, men det er jo også en af de ting, vi kan diskutere. Det er rigtigt, at tilsynet er grundlovssikret, så helt afskaffe det kan vi jo ikke; men at prøve at give det et fornuftigt indhold er ikke alene vor ret, men også vor pligt.

Jeg vil gerne takke hr. Poul Sørensen og hr. Kirkegaard, fordi de begge to stærkt gav udtryk for, at de ønskede lovforslagene gennemført i dette folketingsår, og jeg er helt enig med dem i, at gennemfører vi ikke i hvert fald forslaget om den kommunale inddeling inden foråret, vil der næppe være mulighed for at foretage den nye kommunestruktur ud i livet til det næste kommunale valg. Derfor tror jeg, det er meget vigtigt, at loven om den kommunale inddeling får prioritet i udvalgets forhandlinger, og at i hvert fald dette forslag søges gennemført så hurtigt, det er muligt at nå til enighed derom. Det er nok mindre væsentligt at få styrelseslove igennem i indeværende folketingsår, men selvfølgelig så jeg det med glæde.

Hr. Poul Sørensen gav lidt forsigtigt udtryk for, at man måske var gået for vidt, og jeg forstod, at det, det ærede medlem havde i tankerne, var problemet omkring forstadskommunerne. Jeg vil da ikke lægge skjul på, at også jeg fra mine partifæller i forstadskommunerne har fået visse henvendelser, og nu hørte vi jo som den sidste ærede taler en udpræget forstadskommunestemme, og den rungede ganske godt.

Hr. Poul Sørensen gav udtryk for det beklagelige i, at hovedstadsområdet ikke er langt nok fremme, og hr. Sigsgaard gav udtryk for det samme. Derom vil jeg gerne sige, at den opfattelse deler jeg naturligvis. Jeg havde naturligvis lige så gerne som alle andre set, om vi allerede i forrige folketingsår kunne have fremsat et lovforslag. På det tidspunkt fik vi jo henvendelsen fra Hovedstadskommunernes Samråd, men det grundlag, man gav os, var for ringe til

[Indenrigsministeren.]

at vi kunne udforme et lovforslag, der kunne bære blot noget samarbejde hovedstads-kommunerne imellem, og derfor har vi måttet anmode dem om at gå i gang med opgaven igen. Men jeg benytter gerne lejligheden til at sige, at hovedstads-kommunerne jo ikke kan regne med, at de har ubegrænset tid; det vil ikke være rimeligt at gennemføre en ændring af strukturen for hele det øvrige land og lade hovedstads-området ligge tilbage. Vi må have en løsning så nogenlunde samtidig.

Hr. Sigsgaard gjorde en række indvendinger byggende på, at lovforslaget ikke gik vidt nok; han fandt, at man tilstræbte for små primærkommuner, også for små sekundærkommuner. Jeg gentager det, jeg sagde: at rationelle grunde kan tale for at gøre de kommunale enheder større, hvad enten det drejer sig om primær- eller sekundærkommuner, men at jeg er bange for at lægge reformen vanskeligheder i vejen, hvis den fjerner sig alt for meget fra det tilvante. Men som sagt, det er ting, vi kan diskutere i udvalget.

Hvad angår amtsgrænserne, er der for mig ingen tvivl om, at ikke ret mange amter, måske bortset fra Bornholms amt, kan regne med at undgå en ændring af sine grænser. At inddrage Frederiksborg og Roskilde amter under en forventet hovedstadsordning ville jeg være betænkelig ved. Jeg kan meget vel forstå det synspunkt, at man derved kan foregribe en vis udvikling i hovedstadsområdet, men på den anden side mener jeg, at det nok ville være alt for stort et skridt at tage at gøre hovedstadsområdet så omfattende, som denne tanke måtte indebære.

Endvidere ønskede hr. Sigsgaard flere kommunalbestyrelsesmedlemmer. Det kan vi naturligvis diskutere; jeg lægger mig ikke fast på de tal, der indeholdes i forslaget til styrelseslov, men vil på den anden side pege på, at vi skal jo ikke tilstræbe kommunalbestyrelser af den størrelse, man kender fra visse steder i udlandet, f. eks. Sverige, fordi man stadig væk må huske på, at de opgaver, kommunalbestyrelsesmedlemmerne har at løse i Danmark, er væsentlig anderledes end de opgaver, de har at løse i Sverige. Jeg tror ikke, man skal gøre tallet alt for stort.

Hr. Iver Poulsen understregede, hvad der jo ikke kunne komme uventet for mig, at han og hans parti ønsker, at man skal nå så langt man kan på frivillighedens basis. Det kan vi jo fra den anden side heller ikke have noget imod; vi opfordrer stadig kommunerne til at søge frem til frivillige ordninger. Men jeg giver også hr. Iver Poulsen ret, når han tilføjer, at vi heller ikke kan stille os i den situation, at de små kommuner og de kommuner, der har vanskeligt ved at klare sig, af de større, bæredygtige kommuner lades i stikken.

Endelig nævnte det ærede medlem sin betænkelighed ved inddelingslovforslagets § 12, idet han mener, at der her gives ministeren en alt for vidtgående bemyndigelse, idet ministeren jo kan iværksætte et af reformkommissionens flertal stillede forslag og skal føre det ud i livet. Det ærede medlem rejste det spørgsmål, om ikke her folketinget burde komme ind i billedet. Dertil vil jeg gerne sige, at folketinget kan efter forslaget komme ind i billedet, nemlig i det tilfælde, hvor kommunalreformkommissionen og ministeren ikke er enige, og hvor en ny forhandling med kommunalbestyrelserne i det berørte område ikke når til enighed; i et sådant tilfælde vil sagen kunne forelægges folketinget, medmindre man i øjeblikket ønsker at lade den ligge.

Dernæst pegede det ærede medlem på, at det måske var betænkeligt at inddrage medlemmer af folketinget i kommunalreformkommissionen. Dertil vil jeg gerne sige — det er jo i øvrigt et spørgsmål, som hr. Poul Sørensen nævnte allerede ved førstebehandlingen i foråret — at det kan vi naturligvis tale om, men jeg vil personlig være betænkelig ved en kommunalreformkommission, der alene var sammensat af repræsentanter for centraladministrationen og for de kommunale organisationer, idet jeg gerne ville have et andet element med et større helhedssyn — tør jeg bruge det udtryk uden at fornærme embedslogen? — ind i billedet.

Hr. Diderichsen stillede mig det direkte og selvfølgelig yderst ubehagelige spørgsmål: hvorfor kom landsplanudvalgets betænkning så sent? Han kender godt svaret; han ved, det er min skyld, men jeg er naturligvis nødt til at tilstå, nu han har fået farten af det og ikke vil dække over

[Indenrigsministeren.]

mig: det var virkelig min skyld, jeg prøvede at holde den tilbage, jeg komplicerede situationen, men udvalget skal nok få betænkningen.

Til hr. Erhard Jakobsen har jeg kun den enkelte bemærkning, at det er klart, der er en række lovområder, der berøres af en ændret kommunalstruktur, og det er ting, vi må være opmærksom på. Naturligvis vil vi også være opmærksom på, at man ikke inden for andre områder vil foretage en begrænsning af det kommunale selvstyre, som vi netop gennem disse forslag har givet udtryk for at vi ønsker at styrke.

Må jeg til sidst sige, fordi en række ordførere har rørt ved spørgsmålet og hr. Iver Poulsen har stillet mig et direkte spørgsmål, at det er jo rigtigt, at de to lovforslag her, om styrelsen og strukturen, kun udgør dele af en kommunalreform; lige så væsentlig er byrdefordelingen, opgavefordelingen, mellem staten og kommunerne og mellem primærkommuner og sekundærkommuner indbyrdes, og lige så væsentligt er naturligvis spørgsmålet om, på hvilket beskatningsmæssigt grundlag kommunerne fremover skal løse de større opgaver, det er hensigten at pålægge dem.

Vi har så sent som i dag i regeringen drøftet dette spørgsmål. Der sidder jo i øjeblikket et udvalg af embedsmænd og arbejder med denne opgave og byrdefordelingsproblemet. Ikke desto mindre har vi i dag i regeringen drøftet, om vi ikke meget hurtigt bliver nødt til at finde en form, hvorunder det bliver muligt at tage stilling til den række af politiske spørgsmål, som denne byrdefordeling og det ændrede skattegrundlag nødvendigvis må rejse. Det kan ikke være embedsmændenes opgave at stille politiske forslag; de kan yde den tekniske bistand, der ligger i at klargøre problemerne, og pege på, ad hvilke veje en løsning kan finde sted, men det må være de politiske faktorer, der træffer afgørelsen, og det må være rimeligt, at regeringen søger frem til et udspil på dette meget vanskelige område. Jeg vil gerne understrege, at det er regeringens opfattelse, at vi bør have afklaret såvel spørgsmålet om byrde- og opgavefordelingen som det beskatningsmæssige grundlag for løsningen af de nye opgaver, samtidig med at vi sætter strukturforslaget

og styrelsesforslaget i kraft; vi må have en fælles løsning af de problemer, der hører så nøje sammen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 21 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om planlægning af Køge Bugt-området.

Valgt blev: *Lis Groes, Ove Hansen, Horn Chr. Hougaard, Erhard Jakobsen, Lund Jensen, Niels Mørk, Axel Ivan Pedersen, Enggaard, Henry Christensen, Holmberg, Jacob Sørensen, Juul Madsen, Gottschalck-Hansen, Stehr Johansen, Grethe Philip og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om skolevæsenet i Grønland.

Valgt blev: *Dupont, Lis Groes, Poul Hansen (Grenå), Karl Max Rasmussen, Astrid Skjoldbo, Søgaard, Tastesen, Rosing, Holger Hansen, From, Poul Hartling, Knud Hertling, Fuglsang-Damgaard, Lembourn, Ellen Strange Petersen, Kirkegaard og Vivike.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Albertsen har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil socialministeren tage initiativet til, at der på børne- og ungdomshjemmene søges etableret ordninger med hen-

[Formanden.]

blik på at give medarbejderne øget medansvar for og indfyldelse på institutionernes arbejde og med henblik på at give elever og forældre øget mulighed for at få deres synspunkter taget i betragtning?"

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 26. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om anlæg og drift af tunnelbaner i Københavns, Frederiksberg og Tårnby kommuner.

3) *Valg af 21 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om revision af den kommunale inddeling
og
forslag til lov om kommunernes styrelse.

4) *Valg af 1 medlem til det i toldlovens § 1, stk. 6, nævnte udvalg (i stedet for Kai Moltke).*

5) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand A. C. Normann.*

6) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand A. C. Normann.*

7) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Herlöv Larsen.*

8) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Herlöv Larsen.*

Mødet hævet kl. 16¹⁰.

13. møde.

Onsdag den 26. oktober kl. 13.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til ordføreren for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Lis Groes): I skrivelse af 17. oktober d. å. anmodede fuldmægtig Sigurd Ømann, der er indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget i anledning af den folketingsmand Kai Moltke tilståede orlov, om, at der på grund af udsendelse i offentligt hverv måtte blive tilstået ham orlov. I sit møde den 19. d. m. meddelte folketinget hr. Ømann den ønskede orlov og vedtog at indkalde 2. stedfortræder som midlertidigt medlem i anledning af denne orlov.

I søndre storkreds, hvor hr. Ømann er 1. stedfortræder for socialistisk folkeparti, er 2. stedfortræder efter den af indenrigsministeriet i medfør af valgloven udarbejdede stedfortræderliste sekretær Åge Amstrup, der i skrivelse af 20. d. m. har meddelt at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af hr. Ømanns orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter holdt møde, og efter at have gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter indstiller udvalget enstemmigt, at sekretær Åge Amstrup godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra den 19. oktober d. å. at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af sekretær Åge Amstrup som midlertidigt medlem af folketinget fra den 19. oktober 1966 vedtoges enstemmigt med 103 stemmer.